

Leszek Zinkow<http://orcid.org/0000-0003-0681-7428>

Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych Polskiej Akademii Nauk

lzinkow@iksio.pan.pl

DOI: 10.35765/pk.2022.3702.01

Od Redakcji

Badanie meandrów współczesnej recepcji dziedzictwa starożytności kojarzy się zazwyczaj ze spuścizną kultury greckiej i rzymskiej. W bieżącym numerze proponujemy spojrzenie nieco inne – na ciekawe i intrygujące ślady czerpania z dorobku kultur starożytnego Wschodu, przede wszystkim Egiptu. Ten wątek pojawia się w artykułach działu tematycznego niniejszego numeru „Perspektyw Kultury”.

Numer otwiera tekst Aldony Snitkuvienė z Narodowego Muzeum Sztuk Pięknych im. M.K. Čiurlionisa w Kownie; autorka przywołuje i rozważa możliwe źródła inspiracji starożytnym Egiptem w twórczości Mikalojusza Konstantinasa Čiurlionisa, malarza i kompozytora, najwybitniejszego przedstawiciela kultury litewskiej przełomu XIX i XX w. Hieronim Kaczmarek (Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN) wskazuje na wzorce kształtowania nowożytnego modelu władcy na podstawie antycznych świadectw o egipskich faraonach, natomiast Leszek Zinkow (także IKŚiO PAN) przypomina, jak staroegipski sfinks stał się w twórczości rzeźbiarskiej Maḥmūda Muḥtāra dwudziestowiecznym symbolem współczesnego Egiptu. Z kolei Andrzej Ćwiek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) przedstawia zaskakujące odwołania do staroegipskich symboli i motywów w przestrzeni Internetu. Ostatnim artykułem działu tematycznego naszego czasopisma jest tekst Joanny Dębowskiej-Ludwin (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) – nie tylko o odczytaniu hieroglifów przez francuskiego uczonego Jeana-François Champolliona (w bieżącym roku obchodzimy dwusetną rocznicę), ale także o upamiętnieniu tego odkrycia na światowych znaczkach pocztowych.

Stały dział „Perspektyw Kultury” to jak zawsze „Zarządzanie i marketing”, w niniejszym numerze reprezentowany przez tekst Mikołaja Sokolowskiego z Akademii Ignatianum w Krakowie, który przedstawia najważniejsze zagadnienia polityki konkurencji w Unii Europejskiej.

Podczas kompletowania artykułów do kilku poprzednich numerów tematycznych nagromadziło się sporo innych tekstów, na tyle ciekawych i wartościowych, że nie sposób zwlekać z ich publikacją. Stąd dział „Varia” jest szczególnie obfity. Kamila Ziółkowska-Weiss, Mariusz Szubert i Karol

Bożek (wszyscy z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie) omawiają własną, autorską koncepcję turystycznego szlaku dziedzictwa kulturowego, zwanego Szlakiem Cywilizacji Rzymskiej Nadrenii (Niemcy). Rok-sana Rał-Niemeczek z Uniwersytetu Opolskiego proponuje analizę najważniejszej zasady tworzącej konwencję gatunku staropolskiej sielanki literackiej, czyli tzw. reguły dwupłaszczyznowości kompozycyjnej. Kolejny tekst również przenosi nas w krąg dawnej literatury: Pelagia Bojko (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) zagłębia się w temat „kłatwy” jako ważnego motywu w piśmiennictwie romantyzmu, zwłaszcza w dziełach Juliusza Słowackiego. Beata Garlej (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) niezwykle interesująco rozważa filozoficzno-kulturowe, a zwłaszcza fenomenologiczne relacje *Idioty* Fiodora Dostojewskiego z motywem obrazu *Chrystus w grobie* Hansa Holbeina.

Konrad Kopel (Uniwersytet Śląski w Katowicach) proponuje intrygującą analizę (przy użyciu takich narzędzi badawczych jak koncepcje Deleuze’a czy systemy maszynowe) alternatyw dla współczesnej hegemonicznej organizacji władzy (porządek państwowy, kapitalizm, biowładza itp.) na przykładzie „umiaru” mechanizmów wspólnotowych w ustroju dawnej Rzeczypospolitej. Łukasz Czajka (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) wprowadza nas w świat fenomenu amerykańskiej kultury popularnej lat 50. XX wieku: filmów o inwazji kosmitów na Ziemię – ale w kontekście ówczesnych zimnowojennych konfliktów politycznych. W pewnym sensie nieodległy jest następny tekst autorstwa Anny Wiśniewskiej (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), w którym autorka analizuje dwie narracje dotyczące potencjału nuklearnego w połowie XX w.: fascynację energią atomową i lęk przed skutkami ewentualnego ataku nuklearnego, zwłaszcza przez pryzmat... designu projektów schronów.

I dwa ostatnie teksty działu „Varia”: Ewa Niestorowicz z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Magdalena Szubielska z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II rozważają zagadnienia udostępniania sztuki współczesnej osobom niewidomym i z dysfunkcją wzroku, a międzynarodowy zespół badawczy: Jakub Lickiewicz (Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego), Jaroslav Pekara (Paramedic Department, Medical College in Prague), Irina Georgieva (Department of Cognitive Science and Psychology, New Bulgarian University) oraz Marta Makara-Studzińska (Wydział Nauk o Zdrowiu, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego) analizuje postawy i reakcje mieszkańców Czech i Polski wobec pandemii COVID-19. Numer zamyka (w dziale „Sprawozdania i recenzje”) Zenon Myszk ciekawym tekstem o działalności naukowej i społecznej parafii pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła w Łebie.

Życzymy przyjemnej i pożytecznej naukowo lektury!